

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р **Стилиян Стоянов**,

член на научно жури за защита на дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ от **Бойко Панов Ламбовски** в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология - Руска литература и литература на народите на СССР

Тема: *Многогласие на лирическия Аз в поезията на Йосиф Бродски*

Основание за написване: Заповед № 2940/23.11.2021 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“

Бойко Ламбовски е задочен докторант към Катедрата по славистика на Югозападния университет. Завършил е литературния институт „Максим Горки“ в Москва. Професионалната му биография е непосредствено свързана с литературата: поет, преводач, есеист, публицист. В автореферата той е посочил шест публикации и четири участия в конференции, непосредствено свързани с тематиката и проблематиката на дисертационния си труд. Бойко Ламбовски е изпълнил всички изисквания и задачи, заложили в индивидуалния му учебен план на докторант.

Дисертацията на Бойко Ламбовски се състои от увод, две глави, заключение и библиография в общ обем от 148 страници. Цялостното впечатление от нея е отлично: това е един изключително концептуален текст за поезията на Йосиф Бродски. Текстът се чете с удоволствие, поради това, че следва своя логика, поради това, че е писан от безусловен ерудит, познаващ не само поезията на Бродски, но и социокултурните контексти (особено съветските, совковите, имперските), в които тя съществува и които, както добре е показано, я пораждат. Чете се с удоволствие и заради езика. Дисертацията, която Бойко Ламбовски предлага, е далеч от

псевдонаучния жаргон, в който размислите за творчеството на автора X се мотивират с актуалната към момента (или струваща се такава на тълкувателя) литературнотеоретична доктрина. Бойко Ламбовски предлага нещо друго: размисли за поета, поезията, социума, историята, митовете, символите, времето, пространството, Езикът, който е оръжие на Поета, но е и Господар на Поета, доколкото битието е невъзможно извън думите. Размислите при това са центрирани върху творчеството на един от най-обговаряните поети на XX век – нобеловия лауреат Йосиф Бродски, стиховете на когото са с изключително висока степен на обществена реализация.

Бойко Ламбовски познава и добре интегрира в своя текст различните метатекстови варианти на тази реализация, за което свидетелстват, покрай другото, и осемте страници библиографията към дисертацията. Да отбележа: това са използвани текстове, умело и уместно интегрирани в потока на размисли, който се следва. Ценността на дисертацията е и в това, че са намерени центровете, които да систематизират феномена Йосиф Бродски. Не знам дали „Многогласие на лирическия „аз“...“ е най-подходящото заглавие на този текст, но пък и не се сещам за по-подходящо. Резервите ми са, че действително се коментират човешки гласове: на високата поезия, но и на улицата, на влюбения, но и на циника, на космополита – самотник, на Певеца на Империята и т.н. Но това е само един акцент в дисертацията. Центровете, които текстът на Бойко Ламбовски предлага (и които невинаги са свързани със заглавията на главите и подглавите), бих ги изредил по следния начин: Поетът и любовта; Поетът и Музата (в тази връзка поетът като пълномощник на музата, слуга на езика); Поетът и идеологиите; Поетът – пътешественик и самотник; Поетът и неговите Маски; Поетът и Поезията (самовписването на Поета в класическата традиция на Големите поети) и т.н.

Бутане в отворена врата ще е да се каже, че Бойко Ламбовски познава и разбира в детайли феномена Йосиф Бродски. И това му помага да намери своя глас и език в подстъпите към неговата поезия и биография. Не се притеснява да открие естрадно-шлагерните мотиви в някои от любовните стихотворения на Бродски; не избягва щекотливия (особено от 2014 г. насам) въпрос за „брехните (лъжите, глупостите) на националния украински поет Шевченко в контекста на проблема за имперския център и съответно периферия; не се притеснява да каже и покаже, че да, империите потискат перифериите (национални, културни) понякога много брутално, но пък създават (финансират) културно строителство. Бойко Ламбовски е избегнал и стандартната матрица на охулване на режима, който прокужда гения по широкия либерален и демократичен свят, но пък светът тъпкано го връща на режима, правейки гения, както е в случая с Бродски, нобелист. Това, което текстът на Бойко Ламбовски показва, е, че Творецът следва да е над ежедневната врява, но малцина са тези, които го постигат. Бродски очевидно е от тях. И поради това, изгонен от Съветския съюз, вече в емиграция, пише похвално стихотворение за маршал Жуков, който за света, в който Бродски живее като емигрант е „месарят“, за когото животът на воините няма никаква стойност. Или пък стихотворение с откровено вулгарни интонации, свързано с любовта на живота му Марина Басманова. Или пък известната поема „Представление“, която по правило се свързва със стиха „Лучший вид на этот город – если сесть в бомбардировщик“, който пак по правило закрива със своята експресивност другите, не по-малко важни нейни пластове и внушения.

Текстът на Бойко Ламбовски коментира Йосиф Бродски през призмата на няколко научни парадигми: психология на литературното творчество; социология на литературата; феноменология; поетика на времето и пространството; митология, неомитология и митотворчество -

сигурно пропускам нещо. И успява да сплavi всичко това в единен и много четивен корпус.

Авторефератът коректно и пълно представя структурата, идеите и приносите на дисертацията.

Заклучение: Дисертационният труд на Бойко Ламбовски “Многогласие на лирическия Аз в поезията на Йосиф Бродски“ е цялостно и концептуално изследване на поезията на Йосиф Бродски с несъмнен научен принос не само за българското литературознание. Изследване, което дава всички основания да бъде присъдена ОНС „доктор“ на Бойко Панов Ламбовски.

Благоевград,
20. 12. 2021 г.

(проф. д-р Стилиян Стоянов)